

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

Fremsat den 7. december 1977 af John Winther (KF), Helge Møller (KF),
Poul Schlüter (KF) og Stetter (KF).

§ 1

I lov nr. 313 af 26. juni 1975 om folkeskolen, som ændret ved lov nr. 243 af 8. juni 1977, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1, affattes således:

»Undervisningen i den 9-årige grundskole omfatter for alle elever:

1) dansk, regning/matematik og idræt på alle klassetrin,

2) kristendomskundskab på alle klassetrin undtagen 7. eller 8. klassetrin,

3) formning og musik på 1.-5. klassetrin,

4) geografi og biologi på 3.-7. klassetrin,

5) historie på 3.-9. klassetrin og samtidsorientering på 8. og 9. klassetrin,

6) håndarbejde, sløjd og hjemkundskab på henholdsvis 4., 5. og 6. klassetrin,

7) engelsk på 5.-9. klassetrin og tysk på 7.-9. klassetrin og

8) fysik/kemi på 7.-9. klassetrin.«

2. I § 4, stk. 2, udgår »i tysk på 7.-9. klassetrin og«.

3. I § 4, stk. 5, tilføres efter »fastsættes«:

»efter forhandling med folketingets undervisningsudvalg«, og der indsættes som 2. pkt.: »Med hensyn til faget idræt kan der dispenseres fra maksimumtallene i § 14, dersom kommunen ønsker at styrke faget idræt. Den enkelte skole bør sikre, at undervisningen i dansk med skrivning samt regning/matematik tager naturligt hensyn til disse kundskabsområders grundlæggende betydning, jvf. §§ 14 og 16.«

4. § 5, stk. 2, 1. pkt., affattes således:

»Et barn kan under særlige omstændigheder fritages for at deltage i undervisningen i kristendomskundskab, når forældremyndighedens indehaver skriftligt over for skolens leder erklærer selv at ville sørge for barnets religionsundervisning.«

5. I § 8 indsættes i stk. 1, 1. pkt., efter »Undervisningen i«: »dansk,« ,og stk. 3 udgår.

6. § 9, stk. 1, nr. 3, affattes således

»3) geografi og biologi og for 10. klasse historie,«.

7. § 12, stk. 1, affattes således:

»Eleverne og forældrene skal regelmæssigt skriftligt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen. Dette sker ved en faglig bedømmelse af elevernes standpunkt i de fag, der er omfattet af stk. 3-6. På 8.-10. klassetrin udtrykkes bedømmelsen af elevernes standpunkt i de fag, der er omfattet af stk. 3-6, ved hjælp af en egentlig karaktergivning. Det samme gælder for elever, der går ud af skolen efter 7. klassetrin.«

8. § 12, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Ved afslutningen af 9. og 10. klassetrin skal eleverne i hvert af fagene dansk, regning/matematik, engelsk, tysk og fysik/kemi indstille sig til en afgangsprøve, der for hvert fag svarer til valget af kursus i det pågældende fag efter § 8. Prøverne benævnes folkeskolens grundprøve respektive udvidede

prøve i de pågældende fag på henholdsvis 9. og 10. klassetrin.«

9. I § 12 udgår *stk. 4*, og i *stk. 5* indsættes efter »I fagene«: »historie,«.

§ 2

Tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af undervisningsministeren.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger.

Forslagets formål er at ændre skoleloven, så den i højere grad imødekommer de ønsker, som forslagsstillerne og et bredt udsnit af befolkningen stiller til den danske folkeskole.

Forslagsstillerne, der ikke har stemt for den nugældende folkeskolelov, har af to grunde givet afkald på at stille mere vidtgående forslag til lovændring. For det første fordi man har ønsket at fremsætte et forslag, der har mulighed for på alle eller nogle punkter at samle et flertal. For det andet fordi man ikke ønsker at bryde folkeskolen op og dermed give anledning til uønskelig uro om skolen hos elever, forældre, lærere og kommunale myndigheder.

Forslagsstillerne har med forslaget haft følgende mål for øje:

1. Skolen må ikke udvikle sig til en udelt enhedsskole med samme undervisning for alle.

Dette mål søges fremmet ved at ophæve ministerens bemyndigelse i § 8 til at godkende udelt undervisning. Herved undgår man, at der skabes en skole, hvor man i visse fag hæmmer de elever, der er særligt indstillede på at gøre en indsats i de pågældende fag, og også dem, der har deres styrke i andre fag.

2. Eksamen gøres obligatorisk, og prøver styrkes.

Eksamen i de i loven nævnte fag efter 9. og 10. klassetrin gøres obligatorisk i modsætning til nu, hvor der blot står, at man *kan* indstille sig til en afgangsprøve. Samtidig deles eksamen, således at eleverne fag for fag indstiller sig til en almindelig eller udvidet prøve (obligatorisk) på almindeligt eller udvidet niveau, alt efter hvilket af de to kurser der er fulgt i vedkommende fag. Dette bevirker, at den elev, der har sin styrke i f. eks. regning/matematik, kan indtille sig til udvidet eksamen i dette fag og til almindelig eksamen i andre fag.

Det understreges, at de regelmæssige bedømmelser af elevernes udbytte af skolegangen skal ske

gennem *faglige* bedømmelser i de pågældende fag, og at disse bedømmelser på de tre ældste klassetrin (og ved afgang fra skolen før 9. klassetrin) sker ved egentlig karaktergivning (13-skalaen).

3. Den differentierede karakterskala bør bevares.

Ovennævnte ændring bevirker, at angrebene imod 13-skalaen ikke længere har mening, så karakterskalaen kan bevares.

4. Faget dansk med skrivning ønskes sikret bedst muligt.

Dette sker ved, at dansk medtages blandt de delte fag, så eleverne alt efter behov kan fortsætte undervisningen med hovedvægt på sproglig behandling eller med hovedvægt på litteratur m. v. Desuden nævnes faget specielt i lovens § 4 med henblik på dets grundlæggende færdigheder, og det undersøges, om der kan gives kommunerne større mulighed for at styrke fagets timetal. Se også ændringen i den gældende lovs § 4, stk. 5, første punktum.

5. Faget historie styrkes.

Dette sker ved at gøre historie obligatorisk på 8.-9. klassetrin og ved at understrege i bemærkningerne til nr. 1-3, at der ved eventuel ikke-fagdelt undervisning på 3.-5. klassetrin tages hensyn til faget. Endvidere gøres faget til ikke-obligatorisk prøvefag. Se endvidere ændringen i den gældende lovs § 4, stk. 5, første punktum.

6. Faget geografi styrkes.

Af hensyn til muligheden for ikke-fagdelt undervisning i historie, geografi og biologi på 3.-5. klassetrin understreges i bemærkningerne til nr. 1-3 behovet for tilstrækkelig kundskabstilægnelse i geografi i disse tilfælde.

7. Faget idræt styrkes.

Det gøres lettere for kommunerne at udvide antallet af timer i idræt.

8. Faget regning/matematik styrkes.

I lighed med faget dansk med skrivning nævnes faget regning/matematik's særlige betydning direkte i lovtæksten.

9. Faget tysk styrkes.

Faget tysk styrkes ved, at det gøres obligatorisk fra 7. klassetrin.

10. Faget kristendomskundskab styrkes.

Muligheden for fritagelse for undervisningen i faget svækkes under hensyn til, at undervisningen har form af kundskabstilegnelse og ikke er forkyndende. Det undersøges, om man kan skabe større muligheder for en mindre udvidelse af timetallet på i hvert fald et enkelt klassetrin. Forslagsstillerne havde gerne set understregningen af, at undervisningen skal være i overensstemmelse med folkeskolens evangelisk-lutherske lære, genindsat i formålsparagraffen (hvor den tilsvarende præcision i den nye lov kun er nævnt i forbindelse med faget), idet man gerne havde set understreget, at kristendommen ligger til grund for dansk kulturliv. For ikke at skabe unødigt strid og for at lette muligheden for en styrkelse af faget har forslagsstillerne givet afkald på dette forslag og på at foreslå faget som prøviefag.

11. Struktur, læseplaner og økonomi.

Forslagsstillerne har i tillid til de kommunale skolevæsenere og deres rådgivere (først og fremmest lærerne) ønsket at beholde skolelovens princip og varierede muligheder for tilrettelæggelse af undervisningen, men understreget betydningen af visse fag, som det er ønskeligt at sikre specielt. Samtidig har man gennemført ændringer, der sikrer, at der ikke under den lokale selvbestemmelse opstår to forskellige skolestrukturer i landet. Forældrenes medindflydelse under rådgivning fra bl. a. lærerne forudsættes bevaret og styrket (styrelseslovgivningen).

Forslagsstillerne ønsker under udvalgsarbejdet at gennemgå ministeriets vejledende undervisningsplaner og timeplan med det formål at give de enkelte kommunalbestyrelser bedre mulighed for at styrke visse fag. Herunder ønskes overvejelser om på enkelte klassetrin at øge timetallet med en enkelt time (det maksimale tal), hvis de ønskede mål ikke kan opnås inden for de eksisterende rammer.

Forslagsstillerne erindrer om, at det konservative folkeparti tidligere har givet tilkende, at man har det grundsynspunkt, at de planlagte udvidelser af ressourcer inden for undervisningssektoren i

højere grad bør komme folkeskolen til gode, ligesom partiet bl. a. under drøftelsen af idrætten i folketinget har tilkendegivet, at det i givet fald er parat til at se på bevillingerne i forbindelse med at give mulighed for en udvidelse af timetallet for idræt.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1-3

Ændringerne medfører, at historie gives på 3.-9. klassetrin, og at faget tysk bliver obligatorisk på 7.-9. klassetrin. Det forudsættes, at der ved eventuel ikke-fagdelt undervisning efter § 4, stk. 3, andet punktum, i geografi og historie gives mulighed for egentlig og omfattende kundskabstilegnelse. Endelig understreges faget idræt i selve loven, og opmærksomheden henledes i selve loven på de grundlæggende færdigheder i dansk med skrivning og regning/matematik. Det ønskes drøftet i udvalget, om der af hensyn til fagene kristendomskundskab, dansk med skrivning og idræt bør ske opadgående ændringer i maksimumstallet på nogle klassetrin, jvf. §§ 14 og 16 og dette forslags almindelige bemærkninger. Forslagsstillerne giver kommunerne ret til gennem forhøjet timetal på enkelte klassetrin at sikre faget idræt mulighed for en ekstra time på to eller flere klassetrin. Forslagsstillerne ønsker også en drøftelse af at give faget kristendomskundskab mulighed for en ekstra time på et klassetrin og faget dansk med skrivning mulighed for en ekstra time på et klassetrin. Forslagsstillerne vil under udvalgsarbejdet fremlægge en skitse herom.

Endelig understreges det, at ministeren skal drøfte formålet med de enkelte fag m. v. med folketings udvalgsudvalg.

Til § 1, nr. 4

Da undervisningen i kristendomskundskab er kundskabsmeddelende og ikke forkyndende (om end i overensstemmelse med folkekirkens evangelisk-lutherske lære), kan der kun i sjældne undtagelsestilfælde være behov for fritagelse. *Forkyndelsen* gives jo såvel inden som uden for folkekirken i menigheder, foreninger, søndagsskoler, konfirmationsforberedelse m. v.

Den nugældende lovs § 5, stk. 2, første punktum, er udformet, så et barn *skal* fritages for undervisningen i kristendomskundskab efter anmodning. Denne bestemmelse har i enkelte tilfælde været genstand for misbrug.

F. t. l. vedr. folkeskolen.

Til § 1, nr. 5.

Forslaget medfører, at skolestrukturen bliver ens over hele landet. Forslaget er stillet for at undgå nogle af de problemer, der opstår under den nuværende lov i forbindelse med flytning til ny skole, og fordi forslagsstillerne finder, at den udelte undervisning i de pågældende fag kan frembyde en fare for, at grupper af elever svigtes. Ændringen i stk. 1 medfører, at dansk bliver delt fag på de seneste klassetrin, hvorefter det delte kursus svarer til den delte prøve, ligesom de elever, der har tilegnet sig alle nødvendige kundskaber i skrivning og læsning, kan koncentrere sig yderligere om dansk litteratur.

Til § 1, nr. 6

Ændringen er konsekvens af, at historie under nr. 1 er gjort obligatorisk på 8.-9. klassetrin.

Til § 1, nr. 7-9

Ændringerne medfører, at afgangsprøverne bliver obligatoriske, at eleverne indstiller sig til prøve i hvert enkelt fag på det niveau, de er undervist i efter § 8, og at disse prøver, hvis karakterresultat fremgår af afgangsbeviset, giver et mere korrekt billede af elevens udbytte af undervisningen og øvrige stude end efter den nuværende ordning. Styrkelsen af faget historie understreges gennem muligheden for en afgangsprøve, hvis resultat fremgår af afgangsbeviset.

Til § 2

Forslagsstillerne ser gerne, at loven, såfremt lovforslaget vedtages, får virkning fra den 1. august 1978. Men erkender imidlertid, at tidspunktet for en eventuel vedtagelse af lovforslaget kan falde således, at en iværksættelse af lovens bestemmelser af skemaplanlægningsmæssige og andre årsager må udskydes til den 1. august 1979.